

SVIZOVE STRANI

[novice]

3. JULIJ 2009 * LJUBLJANA

Podpisan poslovnik o pogajanjih s področja plač v javnem sektorju

V začetku letošnjega julija so vodja vladne pogajalske skupine (državni sekretar na ministrstvu za javno upravo Branko Lobnikar) in vodji sindikalnih skupin reprezentativnih sindikatov javnega sektorja (Janez Posedi in Branimir Štrukelj) podpisali poslovnik o vodenju pogajanj in usklajevanju s področja plač v javnem sektorju. Poslovnik ureja način in potek dela pogajalske komisije za sklenitev aneksa h kolektivni pogodbi za javni sektor in kolektivni pogodbi o skupni metodologiji za uvrščanje orientacijskih delovnih mest in nazivov v plačne razrede. Ureja tudi način in potek usklajevanja sprememb in dopolnitev zakona o sistemu plač v javnem sektorju ter uredb, izdanih na podlagi tega zakona. Poslovnik določa, da je pogajalska komisija sestavljena iz dveh pogajalskih strani, in sicer vladne ter sindikalne. Pogajalska stran reprezentativnih sindikatov je sestavljena iz dveh sindikalnih skupin. Ena izmed njiju je Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije, katere član je tudi Sviz.

15. JULIJ 2009 * LJUBLJANA

Sprejeta novela ZOFVI

Poslanca Državnega zbora so na julijski seji s 47 glasovi za in 31 proti potrdili novelo Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja. V socialnem dialogu oblikovanja rešitev v noveli je sodeloval tudi Sviz, ki je uveljavil vse svoje predloge, zato je spremembe zakona v celoti podprl.

Novela prinaša spremembo v sestavi svetov šol, določa zaščito javnih šol, če njihov obstoj ogrožajo zasebne, in ureja še položaj in pravice učiteljev in strokovnih delavcev s šesto stopnjo izobrazbe, ki so ob zaposlitvi na določenem zavodu izpolnjevali pogoje izobrazbe, a jih ne bi več, če bi se na novo zaposlili. Podrobneje predstavljamo vsebino novele v tokratni Pravni pisarni. Šolski minister dr. Igor Lukšič je ob predstavitvi sprememb zakona v parlamentu povedal, da jih je njegovo ministrstvo pripravilo zato, ker želi dati »jasen zgled, da šola na Slovenskem temelji na učiteljih. Okrepiti hočemo predstavo, da v šolah poteka pedagoški proces, za katerega so najbolj odgovorni prav učitelji«. Minister je pojasnil tudi določilo v noveli, po katerem financiranje zasebne šole ne sme ogroziti obstoja in razvoja javne: »To je ne samo odgovornost države, temveč je njena dolžnost.«

31. JULIJ 2009 * LJUBLJANA

Spremenjen pravilnik o šoli v naravi

Konec julija so v 61. številki Uradnega lista izšli popravki Pravidnika o financiranju šole v naravi. Nov plačni sistem je namreč povsem razvednotil učiteljevo delo v šoli v naravi in športni pedagogi so bili upravičeno nezadovoljni z novim (neustreznim) načinom vrednotenja njihovega dela. Sviz je zato že na februarški seji Glavnega odbora sprejel zahteve glede obračunavanja dela v šoli v naravi ter sklenil pozvati člane k bojkotu te dejavnosti, če šolsko ministrstvo ne bi ustrezno uredilo plačila. Enako sporočilo je Sviz prenesel ministru na sestanku konec maja. Na podlagi grožnje z bojkotom in primerov, kako je bilo delo ovrednoteno prej in kako je sedaj, je Ministrstvo za šolstvo in šport spremenilo pravilnik o financiranju šole v naravi. Spremembe so v 8. členu, ki določa omejitve stroškov strokovnih delavcev, ter v 17. členu, ki določa, kaj pripada strokovnemu delavcu za delo v šoli v naravi. Za strokovne delavce so pomembne predvsem spremembe 17. člena pravilnika. Ta določa, da od 1. 9. letos (od tega dne veljajo spremembe) strokovnemu delavcu poleg plače in terenskega dodatka pripada še plačilo za največ pet ur dežurstva in dela prek delovnega časa na dan oziroma do 16 ur dežurstva in dela prek delovnega časa na teden in do šest ur stalne pripravljenosti na dan. Zelo pomembno je določilo, da morata ravnatelj in strokovni delavec, ki izpeljuje šolo v naravi, pred izvedbo te skleniti pisni dogovor o številu ur dežurstva in stalne pripravljenosti v sklopu posamezne šole v naravi.

**SVIZOV SVETOVALNI TELEFON
ZA ŽRTVE NASILJA 01 244 09 18**

ponedeljek od 16. do 18. ure

[uvodnik]

Pravna država rakom žvižga

BRANIMIR ŠTRUKELJ,
glavni tajnik Sviza

Konec leta 2007 je bilo na Svizu zelo živahno. Eden naših kolegov je z Vrhovnega sodišča prejel pravomočno sodbo, ki je šoli naložila plačilo prenizko obračunane plače in zamudnih obresti za pet let, ker ga ni plačevala po 14. členu, ampak po 5. a Zakona o plačah delavcev v javnih vzgojno-izobraževalnih zavodih.

Ostali učiteljice in učitelji z višješolsko izobrazbo, ki so bili v povsem enakem položaju, so iz odločitve Vrhovnega sodišča oblikovali le en logičen sklep: ker šolsko ministrstvo ni kazalo nobene pripravljenosti, da bi v skladu s sodbo Vrhovnega sodišča odpravilo nezakonito izplačevanje plač, so od Sviza vse glasneje zahtevali vložitev in plačilo tožb, ki bi jih pripeljale do poročila premalo izplačanih plač. Sviz je s pomočjo treh odvetniških pisarn vložil približno 3.500 tožb in jih skladno s pravico članov po brezplačni pravni pomoči tudi plačal. Z očitno preveliko mero zaupanja v pravno državo smo sklepali, da Vrhovno sodišče ne more spremeniti svoje odločitve, ki jo je opredelilo v prvi sodbi ob koncu leta 2007, zato smo bili prepričani, da bomo tožbe vse po vrsti dobili, če se država že prej ne bo odločila za izvensodno poravnavo.

A zgodilo se je, kar se je zdelo nemogoče: Vrhovno sodišče je konec letošnjega julija zavrnilo revizije in sklenilo, da tožnikom poročila ne pripada, ker se niso sproti pritoževali na sklepe delodajalca, ko jim je ta spreminjal plačo. Sodišče ni zanikalo, da so učitelji z višješolsko izobrazbo upravičeni do plačila po 14. členu zakona, kot je to ugotovilo v prvi sodbi s konca leta 2007, ampak je reklo, da to za odločitev ni pravno pomembno, odločilni pa so sklepi delodajalca.

Pred (za lase privlečeno) sodbo Vrhovnega sodišča učitelji z višješolsko izobrazbo niso mogli vedeti, da bi se morali sproti in vsak mesec pritoževati na izplačano plačo, tega nismo vedeli niti v sindikatu niti prvostopenjska sodišča, ki sklepov v obrazložitvah sploh ne omenjajo. Vrhovno sodišče je za nazaj poučilo vse, ki tega nismo vedeli, da bi se morali sproti pritoževati na sklepe delodajalcev, in pri tem napačno uporabilo pravo.

Zakaj je sodišče spremenilo svojo prvotno odločitev? Se je leta 2007 zmotilo? Toda Vrhovno sodišče se ne moti, saj mora poznati pravo! Če se prvič ni zmotilo, ko je bil strošek odločitve nekaj tisoč evrov poročila in zamudnih obresti za enega od naših kolegov, zakaj je na tako neprepričljiv način s spremenjeno sodbo tvegalo svoj ugled, ko se je nakazovalo, da bo nespremenjena odločitev državni proračun pri 3.500 vloženi tožbah stala 20 ali 30 milijonov evrov? Mar to pomeni, da je neodvisnost in nepristranskost sodišča odvisna od višine stroška, ki bi ga morala plačati država?! Kako se znebiti vtisa, da je Vrhovno sodišče podleglo pritiskom? Obrazložitev julijske sodbe je tako šibka in neprepričljiva, mestoma »pocukrana« z bizarnim opravičevanjem spremenjene odločitve in posiljevanjem veljavne zakonodaje, da zame dvoma ni: sodišče je moralo odločiti, kot je odločilo. A ostaja vprašanje, čigava pamet lahko pride do sklepa, da je 20 milijonov pomembnejših od temeljnega zaupanja državljanov v pravno državo in pričakovanja, da bo sodišče v enakih primerih sodilo enako?!

SVIZ je prejel vabilo WWF in sklada ERSTE za sodelovanje učencev (od 12. do 16. leta) in njihovih učiteljev v izobraževalno-okoljskem projektu Evropske šole za živi planet. Rok za prijavo je 11. september, a je do takrat treba poslati le kratek opis projekta (na eni strani). V nadaljevanju sledi besedilo razpisa.

MEDNARODNI NATEČAJ EVROPSKE ŠOLE ZA ŽIVI PLANET WWF IN SKLADA ERSTE

Vabimo vas, da se nam pridružite v akciji Evropske šole za živi planet. Trije učitelji iz Slovenije se bodo s svojimi učenci udeležili Akademije WWF (World Wildlife Fund) in SKLADA ERSTE v Avstriji od 17. do 23. oktobra letos.

Na srečanju se boste skupaj s kolegi iz Avstrije, Bolgarije, Češke, Hrvaške, Madžarske, Romunije, Slovaške, Srbije in Ukrajine učili, kako voditi okoljske in naravovarstvene projekte na svojih šolah.

Največ pozornosti bomo posvetili trem temam:

- **Ekološki odtisi – potrošništvo in globalni vplivi,**
- **Aktivno državljanstvo – bodimo dejavni in spodbudimo ostale,**
- **Donava – Evropska življenjska črta.**

Pomembno je, da mlade spodbujamo k lastnemu razmišljanju ter da se zavedamo, da lahko veliko pripomorejo k bolj socialnemu in okoljsko prijaznemu planetu. Tudi sami veste, da je učenje mnogo več kot naštevanje dejstev in števil. Cilj izobraževanja za skladen razvoj je, da mladim damo možnost, da postanejo odgovorni, da jih spodbudimo, da tudi sami dejavno sodelujejo pri oblikovanju prihodnjih vrednot in s tem tudi svoje prihodnosti.

Učitelj in učenec bosta povabljeni na Akademijo, ki bo potekala od **17. do 23. oktobra 2009 v Avstriji**. Vsi učitelji pa ste vabljeni, da se udeležite **sklepnega dogodka v Avstriji junija 2010**. Jezik sporazumevanja na Akademiji je angleščina, ravno tako je v angleškem jeziku projektna dokumentacija in bo zaključni dogodek. Udeležba na slednjem je brezplačna, ravno tako bo brezplačno bivanje in kriti bodo potni stroški.

Od vseh prijavljenih bosta WWF in sklad ERSTE sklad izbrala tri učitelje iz vsake posamezne države, ki bodo s seboj pripeljali po enega učenca. Če vas sodelovanje zanima, se prijavite s prijavnico, ki jo najdete na spletni strani <http://schools.foralivingplanet.eu/>, priložite pa tudi obrazložitev (na eni strani), zakaj želite vi in vaša šola sodelovati pri projektu. Prijavnico in obrazložitev pošljite do 11. septembra 2009 na

WWF Austria, Danica Bauer, Ottakringerstraße 114-116, A-1160 Vienna

ali prek e-pošte: danica.bauer@wwf.at.

Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije, Oražnova ulica 3, p. p. 196
1000 Ljubljana

za šolsko leto 2009/2010

RAZPISUJE

DVE ŠTIPENDIJI ZA IZOBRAŽEVANJE OTROK ČLANOV SVIZA SLOVENIJE.

GO Sviza Slovenije je v svojem finančnem načrtu za leto 2009 predvidel denar za razpis dveh štipendij. Štipendiji sta namenjeni dijakom in študentom za šolanje oziroma redni študij za smeri vzgoje in izobraževanja ter kulture, in sicer ena štipendija za srednješolsko, druga pa za visokošolsko izobraževanje. Štipendiji bosta podeljeni za obdobje šolskega leta 2009/10.

Kandidat mora za pridobitev štipendije Sviza izpolnjevati tudi naslednje pogoje:

- je državljan Slovenije,
- prosilec pridobiva izobrazbo po izobraževalnih programih, ki omogočajo, da bo štipendist po končanem šolanju sklenil delovno razmerje v vzgoji, izobraževanju, znanosti ali kulturi,
- pri šolanju je v zadnjem letu dosegel prav dober učni uspeh ali povprečno oceno 8.

Prednost imajo prosilci, ki so otroci staršev, ki so dlje časa Svizovi člani (skupna doba članstva staršev v Svizu), prosilci z boljšim učnim uspehom ter z nižjim dohodkom na družinskega člana.

Prošnji za štipendijo priložite:

- podatke o skupni dobi članstva staršev v Svizu,
- dokazilo o šolskem oziroma študijskem uspehu,
- dokazilo o vpisu,
- podatke o bruto prejemkih vseh članov družine v preteklem letu (dohodninska odločba vseh članov družine, dokazila o prejetem in višini otroških dodatkov, družinske pokojnine, preživnine, potrjeno o nezaposlenosti, o prejetem in višini socialne pomoči. V vlogi navedite vse prejeme družine v preteklem letu, tudi za člane družine, ki jim ni obvezno prijaviti dohodnine),
- potrjeno o državljanstvu Republike Slovenije,
- potrjeno o številu članov v skupnem gospodinjstvu,
- kratek življenjepis,
- izjavo, da ne prejimate druge štipendije.

Prijavo z vsemi dokazili pošljite **najkasneje do 22. septembra 2009** na naslov: SVIZ Slovenije, Oražnova ulica 3, 1000 Ljubljana, s pripisom »štipendija«.

Nepopolne prijave oziroma prijave brez dokazil ne bodo obravnavane.

O izbiri bodo prosilci obveščeni v osmih delovnih dneh po sestanku komisije.

NEVENKA TUČIČ,
predsednica GO SVIZ Slovenije

SVIZOVE STRANI

Vas zanimajo izmenjave?

SNES, francoski sindikat srednješolskih učiteljev (poučujejo otroke od 11. do 18. leta starosti), je ob začetku novega šolskega leta Svizu spet poslal povabilo za sodelovanje pri izmenjavah učiteljev in sodelovanje med šolami. Sindikat je že pred več kot desetletjem začel spodbujati in razvijati različne izmenjave med francoskimi in tujimi učitelji. Zaradi dobrih izkušenj in prošnji SNES-ovih članov po razširitvi sodelovanja so francoski kolegi tudi tokrat prosili Sviz, da svoje člane seznanj s to novico oz. možnostjo izmenjav.

Sindikat SNES svojim članom ponuja možnost, da se povežejo s kolegi iz tujine.

Sodelovanje lahko poteka na naslednje načine:

- dopisovanje med učitelji,
- twinning (sistem tesnejšega povezovanja) med šolami in/ali razredi,
- izmenjava stanovanj med dopusti,
- nastanitev tujih učiteljev in njihovih družin pri francoskih učiteljih, ki mu sledi enakovredna izmenjava pri prvi družini (ali obrnjen).

Namen tega projekta je povezovati člane francoskega učiteljskega sindikata s kolegi z vsega sveta ter tako krepiti mednarodno sodelovanje med učitelji iz različnih držav, zavest o pomembnosti medsebojne solidarnosti, razumevanja in prijateljstva.

Francoski učitelji iz 'celinske' Francije, Francoskih Antilov, Francoske Gvajane, otoka Reunion in Francoske Polinezije bi radi navezali stik s slovenskimi učitelji za dopisovanje, izmenjavo stanovanj v času dopustov ali počitnic. Če ste zainteresirani za sodelovanje, pišite na naslov: *SNES Echanges, Syndicat National des Enseignements de Second degré, Florian Lascroux, 46 avenue d'Ivry - 75647 PARIS CEDEX 13 - France (faks : (33) 1 40 63 29 36, e-naslov: echanges@snes.edu).*

[napovednik]

2.-4. SEPTEMBER 2009 * VARŠAVA

Vpliv krize na izobraževalni sektor

V organizaciji Izobraževalne internacionale (Education International - EI) poteka v Varšavi seminar o vplivu ekonomske krize na izobraževanje v Srednji in Vzhodni Evropi. El je januarja letos med svojimi člani izpeljala raziskavo o vplivih krize. Takrat večina držav še ni čutila njenega vpliva na šole in druge izobraževalne ustanove niti na delovne razmere učiteljev in ostalega osebja v šolstvu. Dobrega pol leta kasneje pa se posledice krize že kažejo tudi v izobraževanju. Udeleženci seminarja bodo zato skušali oceniti obseg krize oz. njenega vpliva ter ugotoviti, kako vpliva na zaposlene ter kako se učiteljski sindikati lahko na to uspešno odzivajo.

Pretekle izkušnje kažejo, da se v razvitih državah posledice kriz pokažejo z zamikom, in čeprav lahko realni sektor že okreva, je takrat lahko v izobraževanju kriza na vrhuncu. Tokratne napovedi so, da se bodo le redke države, če sploh katera, ognile negativnim posledicam krize. Dejstvo je, da v času finančne krize države zberejo manj denarja z davki, zato ga lahko tudi manj namenijo za, denimo, zdravstvo in šolstvo. V še večjih težavah so v gospodarsko šibkejših državah, ki so vse bolj odvisne od kreditov mednarodnih organizacij (denimo Mednarodnega denarnega sklada in Evropske unije). V teh državah (najzgovornejši primer je Latvija) se je že zmanjšal delež državnega proračuna za šolstvo (posledično je prišlo do znižanja že tako nizkih učiteljskih plač). V podobnih težavah in prisiljeni v varčevanje s proračunskim denarjem (s tem pa tudi v izobraževanju) so tudi drugje po Evropi in svetu, denimo na Madžarskem, v Ukrajini, na Islandiji, v Pakistanu, Srbiji in Belorusiji. Udeleženci varšavskega seminarja bodo zato iskali odgovore, kako prepričati vlade, naj kljub kriznim časom več denarja namenijo za izobraževanje in kako naj za izhod iz krize izrabijo prav potencialne, ki jih omogoča znanje in vlaganje vanj.

29. SEPTEMBER 2009 * BRUSELJ

Skupna konferenca evropskih socialnih partnerjev v izobraževanju

Pred približno petimi leti se je začel proces evropskega sektorskega socialnega dialoga v izobraževanju. V tem času je bilo narejeno veliko pomembnih korakov k vzpostavitvi socialnega dialoga na ravni EU, proces pa se bo sklenil na konferenci konec tega meseca v Bruslju. Zaposlene v izobraževanju bo predstavljal ETUCE (katerega član je tudi Sviz), delodajalce na evropski ravni pa februarja letos ustanovljena organizacija EFEE.

Medtem ko ETUCE kot predstavnik vseh evropskih vzgojiteljev in učiteljev obstaja že skoraj 35 let, je bila organizacija delodajalcev v vzgoji in izobraževanju (EFEE), ki je reprezentativna na ravni Evropske unije, ustanovljena šele letos kot del vzpostavljanja socialnega dialoga v izobraževanju. Tako je ETUCE dobil partnerja na ravni EU za socialni dialog. Zadnji korak k sektorskemu socialnemu dialogu bo storjen na konferenci 29. septembra, ko bodo predstavniki obeh reprezentativnih organizacij slovesno podpisali skupno vlogo za ustanovitev odbora za evropski sektorski socialni dialog v izobraževanju in jo poslali v potrditev Evropski komisiji. Ob podpisu bodo navzoči tudi visoki predstavniki Evropske komisije in člani evropskega parlamenta. Predstavljeni bosta še vsebina in struktura evropskega socialnega dialoga v izobraževanju.

In kakšna bo vloga tega odbora? Odbori za sektorski socialni dialog oblikujejo različna skupna stališča in sprejete usmeritve – glede na cilje, ki jih določijo socialni partnerji – priporočijo v sprejem tudi nacionalnim partnerjem, evropskim institucijam ali vladam držav. V nekaj primerih je na podlagi sektorskega socialnega dialoga prišlo do dogovorov, ki so bili nato sprejeti v vsaki od držav EU. Evropski sektorski socialni dialog lahko oblikuje tudi dokumente, ki jih nato v celoti ali prilagojene sprejmejo posamezne države EU, lahko pa so tudi osnova evropskim predpisom, uredbam, odločbam in direktivam, od katerih so nekatere za države članice EU zavezujoče. Dober zgled sodelovanja evropskih socialnih partnerjev pri vprašanih in težavah, ki zadevajo tako delavce kot delodajalce, je Okvirni evropski sporazum o stresu v zvezi z delom. V sklopu socialnega dialoga v izobraževanju na evropski ravni se bo torej mogoče ukvarjati z različnimi vprašanji, ki zanimajo tako zaposlene kot delodajalce (stres, nasilje, delovne razmere, izobraževanje učiteljev ...), pripomogel bo k izmenjavi informacij, znanja in dobrih zgledov med predstavniki delojemalcev in delodajalcev iz držav EU, spodbujal mednarodno solidarnost, skrbel za spoštovanje obveznosti in pravic obeh strani ter krepil vpliv izobraževalnega sektorja na odločitve, ki se sprejemajo na evropski ravni.

[mednarodno]

Učitelji v Zimbabveju zahtevajo dostojne plače

Oba največja zimbabvejska učiteljska sindikata sta bila zelo kritična do povišanja plač javnim uslužbencem, ki ga je nedavno napovedala vlada. Minister za javno upravo Elphas Mukonoweshuro je predstavil predlog za povišanje plač javnim uslužbencem, kamor spadajo tudi učitelji, z dosedanjih 100 na 155 do 200 ameriških dolarjev, odvisno od delovne dobe. Sindikata PTUZ in ZIMTA, katerih člani predstavljajo velik delež javnih uslužbencev v Zimbabveju, sta zahtevala minimalno plačo v znesku 400 dolarjev. Sindikata tudi ne nasprotujeta le nesprejemljivo nizkim plačam, pač pa sta kritična tudi do samega procesa sprejemanja odločitev, saj med vlado in sindikati niso potekala nikakršna usklajevanja ali pogajanja glede plač. Sindikata sporočata, da učiteljem zmanjkuje potrpljenja in mnogi se že ozirajo za službami zunaj države. PTUZ je še zagrozil z nadaljnjim bojkotom poučevanja, če vlada ne bo uresničila njihovih zahtev. Tudi v sindikatu ZIMTA so poudarili, da bodo njihovi člani prisiljeni podvzeti skrajne korake, če vlada ne bo pristala na kompromis, ki bi zaposlenim zagotovil ustrezne plače.

V Indiji uzakonjena pravica do izobraževanja

Sredi poletja je indijski zgornji dom parlamenta soglasno sprejel zakon, ki za vse otroke med 6. in 14. letom določa obvezno in brezplačno izobraževanje. Razprava o zakonu in njegovo sprejetje sta dosežek dolgotrajnih ter intenzivnih prizadevanj učiteljev in njihovih sindikatov v celotni Indiji.

Generalni sekretar indijskega sindikata osnovnošolskih učiteljev je povedal, da so z doseženimi zelo zadovoljni: »To je sad naših iskrenih prizadevanj in aktivnosti, pri katerih smo sodelovali vsi. Bili smo uspešni v prizadevanjih za to, da vsak otrok v naši državi lahko uresniči svojo osnovno pravico, pravico do izobraževanja.«

Tudi generalni sekretar Izobraževalne internacionale Fred van Leeuwen je z navdušenjem sprejel to novico: »To je velik korak za državo, kot je Indija, ki se spoprijema s pomembnimi izzivi za zmanjševanje otroškega dela in zagotavljanje splošnega dostopa do kakovostnega javnega izobraževanja. Izobraževalna internacionala čestita vsem indijskim učiteljem in njihovim sindikatom, ki jim je uspelo izboriti ta zgodovinsko pomembni zakon!«

Tudi predstavnik indijske vlade je v svojem govoru pred poslanci poudaril, da se ukvarjajo z vprašanjem, ki bo odločujoče začrtalo pot Indije v 21. stoletju: »Moramo se premakniti naprej in sporočiti tako svetu kot našim otrokom, da smo jim odločeni zagotoviti kakovostno izobrazbo.« Minister Sibal je navedel tudi podatek, da je približno polovica od 200 milijonov otrok v Indiji zunaj izobraževalnega sistema. »Moramo jih pripeljati nazaj v šole. To ne bo lahka naloga za državo, toda to preprosto moramo storiti. Se je preprosto spoprijeti s klimatskimi spremembami? Se je preprosto soočiti z globalnim segrevanjem? Drži, da je pred nami težavna naloga, toda treba jo je izpeljati, moramo jo in bomo jo!«

Predstavnik indijskega učiteljskega sindikata je ocenil, da bi za uspešno uresničevanje zakona v prihodnjih dveh do treh letih potrebovali 2,2 milijona dodatnih učiteljev. Novi zakon bo tako vplival tudi na kakovost izobraževanja in na možnosti učiteljev za zaposlovanje.

Manj denarja za izobraževanje v češkem proračunu

Sredi poletja je češke učitelje presenetila novica, da namera njihova vlada v prihodnjem letu za izobraževanje nameniti kar pet odstotkov manj denarja kot doslej. To je posledica finančne in gospodarske krize, ki se bo poznala tudi v žepih učiteljev. Predlog (manjšega) proračuna za izobraževanje za leto 2010 namreč vsebuje tudi namero znižanja plač učiteljev, in sicer za 60 evrov na mesec.

Že nekaj let se češki učitelji spoprijemajo s posledicami premajhnih vlaganj v izobraževanje, zlasti v usposabljanje in strokovno spopolnjevanje učiteljev, modernizacijo šolske opreme in pripomočkov ter tudi v plačo, primerno statusu učiteljev. Trenutna globalna kriza je navedena kot vzrok proračunskih rezov, vendar je velika bojazen, da bo češki izobraževalni sistem še bolj prizadet, če bo predlog proračuna potrjen.

Izobraževalna internacionala je prepričana, da je najbolje odgovoriti na finančno krizo z večjim vlaganjem v izobraževanje in ne obrnjen. Vlade po svetu bi morale v središče svojih prizadevanj za izhod iz krize postaviti prav izobraževanje ter skrb za učitelje, saj morajo biti ti motivirani, dobro usposobljeni in ustrezno plačani za to pomembno delo.

Tudi v deklaraciji, ki je bila sprejeta na juljskem vrhu voditeljev sedmih industrijsko najrazvitejših držav in Rusije (G8), je zapisano, da je »vlaganje v izobraževanje in razvoj spretnosti odločilno za vzdržno okrevanje in izhod iz sedanje finančne krize ter za dolgoročni nadaljnji razvoj«.

Izobraževalna internacionala je zato v posebnem pismu češkemu predsedniku vlade Janu Fischerju zapisala, naj vlada izobraževanje umesti v središče načrtov za ekonomsko okrevanje ter naj zagotovi nepretrgan razvoj kakovosti izobraževanja z vlaganji vanj in zboljšanjem delovnih razmer za učitelje.

[pravna pisarna] Sprememba ZOFVI

Piše BARBARA MARINKO

V Uradnem listu Republike Slovenije (št. 58/09) je 27. julija letos izšel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-H).

Novela ZOFVI ureja spremembo sestave svetov zavoda, ustanavljanje delovnih skupin v sodelovanju sveta staršev in vodstva šole, financiranje zasebnih šol, varovanje mreže javnih šol, položaj učiteljev z višješolsko stopnjo izobrazbe, dopolnjevanje učne obveznosti in pogoje za kandidate za ravnatelje.

S to spremembo zakona se sestava svetov zavodov vrača v tisto iz leta 2006. Svet javnega vrtca oziroma šole po novem (znova) sestavljajo: trije predstavniki ustanovitelja, pet predstavnikov delavcev in trije predstavniki staršev. Svet javne poklicne oziroma strokovne šole, gimnazije in javnega dijaškega doma pa sestavljajo: trije predstavniki ustanovitelja, pet predstavnikov delavcev, trije predstavniki staršev in dva predstavnika dijakov.

V manjšem delu je spremenjena pristojnost sveta staršev, ki lahko delovne skupine zdaj ustanavlja v dogovoru z vodstvom šole, pri čemer je imel zakonodajalec v mislih tako ravnatelja kot svet zavoda. To ohranja neodvisnost pedagoškega procesa in stroke, starši pa so omejeni na oblikovanje delovnih skupin samo za področja, ki so v njihovi pristojnosti.

Natančneje je določeno tudi financiranje zasebnih šol, in sicer za vse zasebne šole, osnovne in srednje, ki so upravičene do enakega deleža javnih sredstev za izvajanje javnoveljavnega programa. Financiranje zasebne osnovne ali glasbene šole pa ne sme ogroziti obstoja in razvoja javne šole v tistem okolišju. Varuje se pravica otrok, da se vpišejo v javno šolo v svojem okolišju, hkrati pa sta zaščiteni tudi kakovost in razvoj javne šole.

Rok, do katerega je mogoče dopolnjevati učno obveznost, je podaljšan za pet let, torej do 1. 9. 2015.

Učitelji in svetovni delavci, ki imajo višješolsko stopnjo izobrazbe pedagoške smeri in VII. stopnjo izobrazbe, ki pa ni pedagoške smeri, so lahko imenovani za ravnatelje, vendar le na tisti šoli, na

kateri že opravljajo vzgojno-izobraževalno delo.

Velik del spremembe zakona je namenjen urejanju položaja učiteljev z višješolsko stopnjo izobrazbe. Učitelji, ki so do uveljavitve ZOFVI leta 1996 izpolnjevali pogoje za opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela, so se v praksi srečevali z nemalo težavami. Vezani so bili na šolo, na kateri so že bili zaposleni, saj niso mogli enakovredno kandidirati na razpisih za prosta delovna mesta drugje. Z novelo jim je omogočeno enakovredno kandidirati na razpisih za prosta delovna mesta in zaposlovanje s kandidati, ki izpolnjujejo predpisane pogoje. To v praksi pomeni, da so lahko na razpisih za prosta delovna mesta izbrani kot ustrezni, kar jim omogoča večjo svobodo izbire in mobilnost.

Podrobneje je urejen termin »neprekinjeno opravljanje dela«. Pred spremembo je namreč tudi le enodnevna prekinitev delovnega razmerja pomenila, da so učitelju ugasnile pravice, ki mu jih je zagotavljal 146. člen ZOFVI. Sedaj je opredeljeno, da trimesečna ali krajša prekinitev NE pomeni prekinitev neprekinjenega opravljanja dela v vzgoji in izobraževanju.

Zakon tudi izenačuje pravice za vse učitelje, ki so bili zaposleni 15. 3. 1996 in 24. 6. 2009, ne glede na morebitne vmesne prekinitve. Za nazaj torej dolžina morebitnih prekinitev ni pomembna, pomembno je le, da je učitelj na datum 24. 6. letos (zadnji dan pouka) opravljal delo v vzgoji in izobraževanju.

In nazadnje – učitelji, ki imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za določen čas zaradi neustreznosti (imeli so prekinitev delovnega razmerja), lahko zdaj sklenejo pogodbo za nedoločen čas, če je to potrebno zaradi nemotenega opravljanja dela, za to pa ni treba zapisati prostega delovnega mesta.

Iz zapisanega lahko sklepamo, da je sprememba ZOFVI dobra za zaposlene, saj je vrnila avtonomijo zaposlenih v svetih zavodov na prejšnjo raven, vsaj delu zaposlenih v vzgoji in izobraževanju pa tudi olajšala menjati zaposlitev in jo tako naredila prijaznejšo.